

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ANTHONY COLLINS
prezentate la 26 ianuarie 2023¹

Cauza C-817/21

R.I.
împotriva
Inspecției Judiciare,
N.L.

(cerere de decizie preliminară formulată de Curtea de Apel București, România)

„Trimitere preliminară – Stat de drept – Articolul 2 TUE – Articolul 19 alineatul (1) TUE – Decizia 2006/928/CE – Protecție jurisdicțională efectivă – Independența justiției – Cercetare disciplinară și procedură disciplinară – Inspecția Judiciară – Competențele unui inspector-șef – Examinarea procedurilor disciplinare împotriva unui inspector-șef – Rolul unui inspector-șef adjunct”

I. Introducere

1. Inspecția Judiciară (România) este organul judiciar responsabil de efectuarea cercetărilor disciplinare și de inițierea procedurilor disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor din România. În conformitate cu normele care reglementează Inspecția Judiciară, inspectorul-șef îl desemnează, la latitudinea sa exclusivă, pe inspectorul-șef adjunct. Mandatul inspectorului-șef adjunct depinde de cel al inspectorului-șef și coincide cu acesta. Toți inspectorii judiciari se află în subordinea inspectorului-șef și de acesta din urmă depinde evoluția carierei lor.

2. R.I. (denumită în continuare „reclamanta”) a depus la Inspecția Judiciară mai multe sesizări împotriva unor judecători și procurori implicați în procedurile penale inițiate împotriva sa. Inspecția Judiciară a clasat sesizările formulate de reclamantă. Inspectorul-șef a confirmat rezoluțiile Inspecției Judiciare. Reclamanta a contestat rezoluțiile respective în fața instanțelor din România. În contextul procedurilor menționate, Curtea de Apel București (România) solicită să se stabilească dacă un organism cum este Inspecția Judiciară trebuie să prezinte aceleași garanții de independență și de imparțialitate precum cele impuse instanțelor în temeiul dreptului Uniunii². Mai precis, aceasta solicită să se stabilească dacă, având în vedere normele descrise mai sus, dreptul Uniunii se opune unei legislații și unor reglementări naționale care încredințează

¹ Limba originală: engleza.

² Garanțiile de independență și de imparțialitate a unei instanțe impuse de dreptul Uniunii postulează existența unor norme, în special în ceea ce privește compunerea instanței, numirea, durata funcției, precum și cauzele de abținere, de recuzare și de revocare a membrilor săi, care să permită înlăturarea oricărei îndoieli rezonabile, în percepția justițiabililor, referitoare la impenetrabilitatea acestei instanțe în privința unor elemente exterioare și la imparțialitatea sa în raport cu interesele care se înfruntă [Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 53)].

inspectorului-șef adjunct al Inspecției Judiciare sarcina de a supraveghea examinarea sesizărilor formulate împotriva inspectorului-șef al Inspecției Judiciare, precum și eventualele cercetări și proceduri disciplinare care ar putea rezulta din aceasta.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii – Decizia 2006/928/CE

3. Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției³ își are originea în constatarea a două riscuri. Primul a fost acela al unei perturbări grave a funcționării pieței interne ca urmare a nerespectării de către România a angajamentelor asumate în contextul aderării sale la Uniunea Europeană. Al doilea risc a constat în deficiențe grave ale României în ceea ce privește respectarea dreptului Uniunii în spațiul de libertate, securitate și justiție. Pentru a remedia aceste deficiențe, în anexa la Decizia 2006/928 au fost prevăzute obiective de referință în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției. Aceste obiective de referință urmăresc să asigure respectarea de către România a valorii statului de drept astfel cum este consacrată la articolul 2 TUE. România este ținută să ia măsurile adecvate pentru atingerea acestor obiective de referință, ținând seama în mod corespunzător, în temeiul principiului cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE, de rapoartele întocmite de Comisie pe baza Deciziei 2006/928, în special de recomandările formulate în rapoartele menționate⁴.

4. Articolul 1 din Decizia 2006/928 prevede astfel că, începând cu anul 2007, România prezintă Comisiei, până la data de 31 martie a fiecărui an, un raport privind progresele realizate în vederea atingerii fiecăruia dintre obiectivele de referință enumerate în anexă. Comisia poate, în orice moment, să ofere ajutor tehnic prin diverse mijloace sau să colecteze ori să facă schimb de informații privind obiectivele de referință și poate organiza misiuni de experți în acest sens în România. Autoritățile române trebuie să acorde Comisiei sprijinul necesar în acest context. Anexa la Decizia 2006/928 include printre obiectivele de referință la care se referă articolul 1:

„1. Garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată, în special prin consolidarea capacităților și a responsabilizării [Consiliului Superior al Magistraturii]. Raportarea și evaluarea impactului noilor coduri de procedură civilă și administrativă.

[...]

3. Continuarea, în baza progreselor realizate deja, a unor cercetări profesionale și imparțiale cu privire la acuzațiile de corupție la nivel înalt.

³ JO 2006, L 354, p. 56, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55.

⁴ Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctele 158 și 178). A se vedea de asemenea Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion și alții (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctele 155-175). La punctul 223 din această din urmă hotărâre, Curtea a statuat că din obiectivele de referință în cauză rezultă în special că existența unui sistem judiciar imparțial, independent și eficient are o importanță deosebită pentru lupta împotriva corupției, în special cea la nivel înalt. Curtea a statuat totodată că obiectivele de referință au efect direct. Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 249).

4. Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale.”

B. Dreptul român

1. Legea nr. 317/2004

5. Potrivit articolului 44 din Legea nr. 317 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii⁵, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare „Legea nr. 317/2004”):

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

[...]

(3) Acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de judecători, procurori și magistrați-asistenți se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar.

[...]

(6) În vederea exercitării acțiunii disciplinare este obligatorie efectuarea cercetării disciplinare de către Inspekția Judiciară.”

6. Articolul 45 din Legea nr. 317/2004 prevede:

„(1) Inspekția Judiciară se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată, inclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.

[...]

(4) Dacă în urma efectuării verificărilor prealabile se constată că nu există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare, sesizarea se clasează, iar rezultatul se comunică direct persoanei care a formulat sesizarea și persoanei vizate de sesizare. Rezoluția de clasare este supusă confirmării inspectorului-șef. Rezoluția poate fi infirmată, o singură dată, de inspectorul-șef, care poate dispune, prin rezoluție scrisă și motivată, completarea verificărilor.

[...]”

7. Potrivit articolului 45¹ alineatul (1) din Legea nr. 317/2004:

„Împotriva rezoluției de clasare prevăzute la articolul 45 alineatul (4), persoana care a formulat sesizarea poate depune plângere adresată inspectorului-șef, în termen de 15 zile de la comunicare. Plângerea se soluționează în cel mult 20 de zile de la data înregistrării la Inspekția Judiciară.”

⁵ Republicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012.

8. Articolul 47 din Legea nr. 317/2004 prevede:

„(1) După efectuarea cercetării disciplinare, inspectorul judiciar poate dispune, prin rezoluție scrisă și motivată:

- (a) admiterea sesizării, prin exercitarea acțiunii disciplinare și sesizarea secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii;
- (b) respingerea sesizării, în cazul în care [inspectorul judiciar] constată, în urma efectuării cercetării disciplinare, că nu sunt îndeplinite condițiile pentru exercitarea acțiunii.

[...]

(3) Rezoluția inspectorului judiciar este supusă confirmării inspectorului-șef. Inspectorul-șef poate dispune completarea cercetării disciplinare de către inspectorul judiciar. Completarea se efectuează de către inspectorul judiciar în termen de cel mult 30 de zile de la data când a fost dispusă de către inspectorul-șef.

(4) Rezoluția inspectorului judiciar poate fi înfirmată, o singură dată, de inspectorul-șef, în scris și motivat, acesta putând dispune, prin rezoluție scrisă și motivată, completarea cercetării disciplinare. După completarea cercetării disciplinare, inspectorul-șef poate dispune, în scris și motivat, una dintre soluțiile prevăzute la alineatul (1) litera a) sau b).

[...]”

9. Articolul 65 alineatele (2)-(4) din Legea nr. 317/2004 prevede:

„(2) Inspekția Judiciară este condusă de un inspector-șef – judecător numit prin concurs organizat de Consiliul Superior al Magistraturii, ajutat de un inspector-șef adjunct – procuror, desemnat de inspectorul-șef.

(3) Inspekția Judiciară acționează potrivit principiului independenței operaționale în raport cu Consiliul Superior al Magistraturii, instanțele judecătorești, parchetele de pe lângă acestea și în relația cu celelalte autorități publice, exercitându-și atribuțiile de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate, în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

(4) Normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție se aprobă de către inspectorul-șef, prin regulament.”

10. Potrivit articolului 66 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004:

„Organizarea și funcționarea Inspekției Judiciare, structura organizatorică și atribuțiile compartimentelor se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al inspectorului-șef [...].”

11. În conformitate cu articolul 69 alineatele (1) și (4) din Legea nr. 317/2004:

„(1) Inspectorul-șef îndeplinește, în principal, următoarele atribuții:

a) desemnează, dintre inspectorii judiciari, echipa de conducere – inspectorul-șef adjunct, directorii de direcții – în baza unei proceduri în care sunt evaluate proiectele de management specifice fiecărui post, astfel încât să asigure coeziune managerială, competență profesională, comunicare eficientă. Mandatul acestora încetează odată cu mandatul inspectorului-șef;

a¹) exercită funcția de conducere și organizare a activității Inspecției Judiciare;

a²) ia măsuri pentru coordonarea activității personalului Inspecției Judiciare, altul decât inspectorii judiciari;

[...]

g) numește, în condițiile legii, inspectorii judiciari și celelalte categorii de personal din cadrul Inspecției Judiciare, dispune modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestora;

h) stabilește atribuțiile și sarcinile individuale ale personalului din subordine, aprobând fișele de post ale acestuia;

i) evaluează, în condițiile legii, personalul din subordine;

[...]

(4) Inspectorul-șef adjunct este înlocuitorul de drept al inspectorului-șef, ajută inspectorul-șef în activitatea de verificare și avizare a actelor și rezoluțiilor întocmite de către inspectorii judiciari și îndeplinește toate celelalte atribuții stabilite de inspectorul-șef.”

12. Articolul 70 din Legea nr. 317/2004 prevede:

„(1) Inspectorii din cadrul Inspecției Judiciare sunt numiți în funcție de către inspectorul-șef, în urma unui concurs organizat de Inspecția Judiciară [...].

(2) Concursul constă în susținerea unei probe scrise și a unui interviu [...]. Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului se aprobă prin ordin al inspectorului-șef și se publică în *Monitorul Oficial al României, Partea I.*”

13. Potrivit articolului 71 alineatul (2) din Legea nr. 317/2004:

„Dispozițiile referitoare la sancțiunile și abaterile disciplinare, precum și procedura disciplinară se aplică în mod corespunzător inspectorilor judiciari.”

14. În conformitate cu articolul 72 din Legea nr. 317/2004:

„(1) Inspectorii judiciari își desfășoară activitatea în mod independent și imparțial.

[...]”

15. Articolul 77 din Legea nr. 317/2004 prevede:

„(1) Evaluarea activității profesionale a inspectorilor judiciari se face anual de o comisie formată din inspectorul-șef și alți [doi] membri aleși de adunarea generală a inspectorilor judiciari, prin acordarea unui calificativ: «foarte bine», «bine», «satisfăcător» sau «nesatisfăcător».

[...]

(5) Inspectorul judiciar care primește calificativul «nesatisfăcător» sau de două ori consecutiv calificativul «satisfăcător» este revocat din funcția de inspector judiciar.

(6) Criteriile de evaluare a activității profesionale a inspectorilor judiciari și procedura de evaluare se stabilesc prin regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare.”

2. Regulamente adoptate de inspectorul-șef al Inspecției Judiciare

16. În anul 2018, inspectorul-șef al Inspecției Judiciare a adoptat trei regulamente⁶ în exercitarea competenței pe care i-o conferă articolul 66 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004.

17. În conformitate cu Ordinul nr. 131/2018 al inspectorului-șef al Inspecției Judiciare privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului pentru numirea în funcție a inspectorilor judiciari⁷, inspectorul-șef numește inspectorii judiciari în urma unui concurs care constă în susținerea unei testări scrise și a unui interviu. Inspectorul-șef prezidează comisia pentru interviu, fiind membru al acesteia împreună cu directorii direcțiilor de inspecție și cu un psiholog cu rol consultativ, desemnat de inspectorul-șef.

18. Potrivit Ordinului nr. 134/2018 al inspectorului-șef al Inspecției Judiciare privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Inspecției Judiciare⁸, inspectorul-șef desemnează dintre inspectorii judiciari echipa de conducere a Inspecției Judiciare. Aceasta este alcătuită din inspectorul-șef adjunct și directorii direcțiilor de inspecție. Procedura de desemnare în aceste funcții constă în susținerea de către candidați a unui interviu cu inspectorul-șef pe baza unui proiect managerial. O comisie alcătuită din inspectorul-șef și doi inspectorii judiciari aleși de adunarea generală a inspectorilor judiciari evaluează activitatea profesională a personalului Inspecției Judiciare. Criteriile pentru această evaluare includ o evaluare a comportamentului candidaților și a comunicării acestora cu inspectorul-șef.

19. Ordinul nr. 136 din 11 decembrie 2018 al inspectorului-șef al Inspecției Judiciare de aprobare a Regulamentului privind normele de efectuare a lucrărilor de inspecție⁹ cuprinde norme metodologice pentru realizarea atribuțiilor de analiză, verificare și control în ceea ce privește cercetarea disciplinară a judecătorilor și a procurorilor. Acesta reglementează printre altele procedura de soluționare a sesizărilor, desemnarea inspectorilor, stabilirea, calculul și prelungirea termenelor, precum și comunicarea anumitor acte de procedură.

⁶ Denumite în continuare, împreună, „regulamentele din 2018”.

⁷ *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1038 din 6 decembrie 2018.

⁸ *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 1049 din 11 decembrie 2018.

⁹ Nepublicat. A se vedea și articolul 65 alineatul (4) din Legea nr. 317/2004. Ordinul nr. 131/2018 și Ordinul nr. 134/2018 au fost abrogate și înlocuite în anul 2021. Instanța de trimitere arată că ordinele inițiale se aplică în prezenta cauză *ratione temporis*.

III. Litigiul principal, întrebarea preliminară și procedura în fața Curții

20. Reclamanta are calitatea de parte în mai multe dosare penale care se află pe rolul instanțelor din România. Ea a formulat mai multe sesizări disciplinare la Inspecția Judiciară împotriva anumitor judecători și procurori implicați în procedurile respective. Cererea de decizie preliminară a fost formulată ca urmare a unor proceduri desfășurate în fața Judecătoria Bolintin-Vale (România) și a Tribunalului Giurgiu (România). Inspecția Judiciară a emis mai multe rezoluții cu privire la sesizările formulate de reclamantă¹⁰, unele dintre acestea fiind confirmate de inspectorul-șef.

21. Rezoluția Inspecției Judiciare din 2 iulie 2018, confirmată de inspectorul-șef, a fost contestată de către reclamantă¹¹. La 27 septembrie 2019, Curtea de Apel București a anulat decizia din 2 iulie 2018 pentru motivul că Inspecția Judiciară nu a examinat în mod corespunzător argumentele reclamantei. Această instanță a dispus trimiterea dosarului la Inspecția Judiciară pentru completarea verificărilor¹². La 29 septembrie 2020, Înalta Curte de Casație și Justiție (România) a respins ca inadmisibil recursul declarat de Inspecția Judiciară împotriva deciziei instanței de fond.

22. La 11 martie 2021, Inspecția Judiciară a adoptat o nouă rezoluție prin care a clasat din nou sesizarea disciplinară formulată de reclamantă¹³. La 31 mai 2021, inspectorul-șef a respins plângerea formulată de reclamantă împotriva acestei rezoluții. Reclamanta a introdus o acțiune în anularea rezoluției inspectorului-șef, care este pendinte în fața Curții de Apel București¹⁴.

23. Reclamanta a susținut în cadrul petițiilor sale adresate Inspecției Judiciare și în prezenta cauză că soluționarea sesizării care a făcut obiectul dosarului nr. 6172/2/2018 ar fi fost tergiversată. În consecință, s-au împlinit termenele legale în care ar fi putut fi exercitată o acțiune disciplinară împotriva persoanei împotriva căreia a depus sesizarea. Ea a susținut că inspectorul-șef a fost responsabil de această tergiversare.

24. La 29 noiembrie 2019, reclamanta a adresat un memoriu Ministerului Justiției prin care s-a plâns de încălcarea drepturilor sale constituționale. Ea a făcut referire la o „grupare” de persoane, din care face parte și inspectorul-șef, „cu funcții importante care ar fi contribuit la cercetarea sa penală sau la încălcarea drepturilor sale procedurale”. Reclamanta a susținut printre altele că inspectorul-șef „este un domn judecător [...] ce locuiește în localitatea Giurgiu și pe parcursul întregii sale activități profesionale a ocupat funcții cu influență deosebită asupra actului de justiție la nivel de întreg județ Giurgiu și național”. După enumerarea acestor funcții, reclamanta a susținut că, în cauza sa, „soluțiile [Inspecției Judiciare] se dovedesc vădit direcționate către acoperirea abuzurilor și nelegalităților Parchetului Bolintin Vale, județ Giurgiu”. Reclamanta a mai susținut că „se impune asumarea responsabilității de către [inspectorul-șef al Inspecției Judiciare] față de această destabilizare acută a încrederii în justiție, întrucât, din calitatea dumnealui de conducător și supraveghetor al [...] acestei instituții cu rol esențial în sistemul judiciar, trebuia să vegheze la deplina conformitate a verificărilor Inspecției [Judiciare] cu dispozițiile legale”.

¹⁰ Deși nu reiese în mod clar din cererea de decizie preliminară, se pare că Inspecția Judiciară a clasat sesizările formulate de reclamantă.

¹¹ Rezoluția nr. 3935/IJ/1000/DIP/2018.

¹² Dosarul nr. 6172/2/2018.

¹³ Rezoluția nr. 654.

¹⁴ Dosarul nr. 4402/2/2021.

25. Ministerul Justiției a apreciat că nu este competent să soluționeze aspecte disciplinare de această natură și a înaintat Inspecției Judiciare sesizarea reclamantei¹⁵.

26. La 16 februarie 2021, reclamanta a formulat o sesizare distinctă la Inspecția Judiciară, axată exclusiv pe acțiunile pretins săvârșite de inspectorul-șef. Reclamanta a criticat printre altele lipsa efectuării unei cercetări reale cu privire la aspectele menționate în sesizările sale, examinarea cu întârziere a sesizării sale din 29 noiembrie 2019 împotriva Inspecției Judiciare și a inspectorului-șef al acesteia, încălcarea de către inspectorul-șef a obligației de a se abține de la soluționarea acestei sesizări în pofida faptului că el era una dintre persoanele reclamate, precum și neaducerea la îndeplinire de către Inspecția Judiciară a deciziei pronunțate de Curtea de Apel București la 27 septembrie 2019. Inspecția Judiciară a respins această sesizare la 17 martie 2021¹⁶. La 11 mai 2021, inspectorul-șef adjunct a respins plângerea formulată împotriva acestei decizii¹⁷.

27. La 31 mai 2021, reclamanta a introdus la instanța de trimitere o acțiune prin care a solicitat printre altele anularea rezoluțiilor din 17 martie 2021 și din 11 mai 2021, precum și despăgubiri pentru pretinsul prejudiciu care i-ar fi fost astfel cauzat. Ea a susținut că inspectorul-șef adjunct, P.M., nu s-a conformat deciziei Curții de Apel București din 27 septembrie 2019 întrucât nu a efectuat verificările dispuse prin această decizie. Reclamanta susține de asemenea că Inspecția Judiciară și inspectorul-șef al acesteia, N.L., ar fi omis în mod sistematic să examineze în mod corespunzător sesizările care priveau activitatea unor magistrați. Reclamanta invocă cel puțin trei nereguli sistemice în organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare care au făcut ca sesizările sale să nu fie soluționate în mod imparțial. În primul rând, inspectorul-șef a numit, a evaluat și, în cele din urmă, ar putea destitui din funcție inspectorii judiciari responsabili de efectuarea cercetării disciplinare a comportamentului inspectorului-șef. În al doilea rând, inspectorul-șef îl desemnează pe inspectorul-șef adjunct, care a confirmat rezoluția de respingere a sesizării reclamantei și care deține de asemenea o funcție care este legată de mandatul inspectorului-șef și depinde de acesta. În al treilea rând, inspectorul-șef adoptă regulamentul intern care reglementează organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare.

28. Având în vedere preocupările exprimate cu privire la organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare și la răspunderea inspectorului-șef în cadrul cercetărilor și al procedurilor disciplinare, Curtea de Apel București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf [TUE], precum și [Decizia 2006/928], respectiv garanțiile de independență și de imparțialitate impuse în temeiul dreptului Uniunii Europene, trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care permite inspectorului-șef al Inspecției Judiciare să emită acte administrative cu caracter normativ (infralegal) și/sau individual prin care să decidă în mod autonom organizarea cadrului instituțional al Inspecției Judiciare pentru selecția inspectorilor judiciari și evaluarea activității acestora, efectuarea lucrărilor de inspecție, respectiv să decidă desemnarea inspectorului-șef adjunct, în cazul în care, potrivit legii organice, aceste persoane sunt singurele care pot efectua, confirma sau infirma acte de cercetare disciplinară împotriva inspectorului-șef?”

29. Instanța de trimitere a solicitat soluționarea cererii sale de decizie preliminară potrivit procedurii accelerate în special în temeiul articolului 23a din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Prin decizia din 1 februarie 2022, președintele Curții a respins această cerere.

¹⁵ Inspecția judiciară a înregistrat sesizarea la 29 ianuarie 2020.

¹⁶ Rezoluția nr. 728/2021.

¹⁷ Rezoluția nr. C21-723.

30. Reclamanta, Inspecția Judiciară¹⁸ și Comisia au depus observații scrise.

IV. Cu privire la întrebarea preliminară

A. Admisibilitate

31. Inspecția Judiciară susține că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă. În primul rând, instanța de trimitere solicită o interpretare a Legii nr. 317/2004, iar nu pronunțarea unei decizii cu privire la interpretarea tratatelor sau la validitatea și/sau interpretarea unui act adoptat de o instituție a Uniunii în sensul articolului 267 TFUE. În al doilea rând, Inspecția Judiciară consideră că, în lipsa constatării faptului că o dispoziție de drept național este contrară dreptului Uniunii, afirmația potrivit căreia competențele inspectorului-șef aduc atingere independenței inspectorilor judiciari nu este întemeiată.

32. Propunem Curții să respingă prima obiecție formulată de Inspecția Judiciară cu privire la admisibilitatea întrebării adresate de instanța de trimitere. Reiese cu claritate din textul întrebării adresate de instanța de trimitere că prin aceasta se solicită interpretarea dreptului Uniunii, iar nu a dreptului român. A doua obiecție cu privire la admisibilitate formulată de Inspecția Judiciară privește fondul întrebării preliminare. Prin însăși esența sa, o astfel de obiecție nu poate justifica o constatare a inadmisibilității cererii de decizie preliminară¹⁹.

B. Fond

1. Observații introductive

33. Cererea de decizie preliminară se referă în principal la organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare, la competențele extinse conferite inspectorului-șef al acestei instituții²⁰ și la pretinsa lipsă de răspundere a acestuia în cadrul cercetărilor disciplinare și al procedurii disciplinare inițiate împotriva sa²¹. Instanța de trimitere arată că regulamentele de ordine interioară pe care le adoptă inspectorul-șef²² reglementează organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare. Rezoluțiile inspectorilor judiciari de a admite sau de a respinge sesizările disciplinare și de a iniția cercetări și proceduri disciplinare fac de asemenea obiectul confirmării de către inspectorul-șef²³. Instanța de trimitere ridică problema dacă sesizările formulate împotriva inspectorului-șef pot fi tratate în mod obiectiv și imparțial din moment ce sunt soluționate de inspectorii judiciari care sunt numiți, evaluați și susceptibili de a fi destituiți din funcție de către această persoană²⁴.

¹⁸ Inspecția Judiciară a fost reprezentată de inspectorul-șef al acestei instituții, N.L.

¹⁹ A se vedea Hotărârea din 20 aprilie 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311, punctul 33 și jurisprudența citată).

²⁰ „[Inspectorul-șef] dispune de atribuții-cheie [...]: desemnează inspectorii cu funcții de conducere, gestionează activitatea Inspecției și procedurile disciplinare, organizează repartizarea dosarelor, stabilește domeniile specifice de activitate cu privire la care se exercită controlul, este principalul emitent de instrucțiuni și are capacitatea de a iniția el însuși o procedură disciplinară.”: Concluziile avocatului general Bobek prezentate în cauza Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19 și C-355/19, EU:C:2020:746, punctul 267).

²¹ În prezenta cauză nu se invocă posibilitatea inițierii unor proceduri civile sau penale nici împotriva Inspecției Judiciare, nici împotriva inspectorului-șef al acestei instituții.

²² A se vedea, de exemplu, articolul 66 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004.

²³ A se vedea, de exemplu, articolul 45 alineatul (4) și articolul 47 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004.

²⁴ A se vedea articolul 69 alineatul (1) litera g), articolul 70 și articolul 77 din Legea nr. 317/2004. Fără a aduce atingere competențelor plene conferite inspectorului-șef al Inspecției Judiciare, articolul 72 alineatul (1) din Legea nr. 317/2004 prevede obligația inspectorilor judiciari de a-și desfășura activitatea în mod independent și imparțial.

Inspectorul-șef adjunct, care este desemnat în mod direct de inspectorul-șef și care îl asistă pe acesta din urmă, iar mandatul său se încheie în același timp cu mandatul inspectorului-șef, este, în plus, responsabil de controlul rezoluțiilor privind sesizările formulate împotriva inspectorului-șef.

34. Inspecția judiciară este un organism judiciar independent cu personalitate juridică distinctă din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii²⁵. În timp ce Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de „instanță de judecată” în materie disciplinară²⁶, Inspecția Judiciară este responsabilă de efectuarea cercetărilor disciplinare și de inițierea procedurilor disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor. Prin urmare, Inspecția Judiciară exercită competențe de cercetare extinse în contextul procedurilor disciplinare împotriva membrilor sistemului judiciar²⁷.

35. Rapoartele Comisiei întocmite în temeiul articolului 2 din Decizia 2006/928 fac referire la structura instituțională și la activitatea Inspecției Judiciare²⁸. Raportul din anul 2021 al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare²⁹ arată că „în ultimii ani, instituțiile judiciare, inclusiv [Consiliul Superior al Magistraturii], au scos în evidență existența unor preocupări legate de lipsa de răspundere a Inspecției Judiciare, menționând proporția ridicată a dosarelor înaintate în instanță de [Inspecția Judiciară], respinse în cele din urmă în instanță, concentrarea tuturor proceselor decizionale în cadrul atribuțiilor inspectorului-șef și limitele competențelor de supraveghere ale [Consiliului Superior al Magistraturii]”. În această privință, „inspectorul-șef poate fi supus doar unui audit extern comandat chiar de către [Inspecția Judiciară], iar apoi raportul de audit este examinat numai de câțiva membri ai Consiliului”.

36. În pofida preocupărilor Comisiei, nu există niciun indiciu în dosarul prezentat Curții că această instituție ar fi inițiat o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva României în ceea ce privește organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare. Nu există niciun indiciu nici că România ar fi adoptat măsuri pentru a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie în rapoartele sus-menționate.

37. Instanța de trimitere face referire în trecut la acuzațiile grave pe care reclamanta le-a formulat împotriva Inspecției Judiciare, a inspectorului-șef al acesteia și a anumitor judecători și procurori, care, dacă ar fi admise, ar da naștere unor îndoieli cu privire la respectarea articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și a Deciziei 2006/928³⁰. În schimb, aceasta formulează preocupări de natură sistemică privind structura instituțională a Inspecției Judiciare și lipsa de răspundere a acesteia. Instanța de trimitere își exprimă îngrijorarea în special cu privire la competența neîngrădită a inspectorului-șef de a adopta toate deciziile legate de organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare, de selectarea, evaluarea și destituirea din funcție a inspectorilor judiciari, inclusiv a inspectorului-șef adjunct, precum și de a confirma și infirma toate rezoluțiile individuale adoptate de Inspecția Judiciară.

²⁵ A se vedea articolul 65 alineatele (1) și (3) din Legea nr. 317/2004.

²⁶ Potrivit articolului 133 alineatul (1) din Constituția României, Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției. Articolul 134 alineatul (2) din Constituția României prevede că Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește „rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor”. A se vedea de asemenea articolul 44 alineatul (1) din Legea nr. 317/2004. Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară pot fi atacate în fața unui complet de cinci judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Anexa la Decizia 2006/928 se referă în mod expres la capacitățile și la responsabilizarea Consiliului Superior al Magistraturii în contextul garantării unui proces judiciar mai transparent și mai eficient totodată.

²⁷ A se vedea articolul 44 alineatul (6) din Legea nr. 317/2004. A se vedea de asemenea Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 182).

²⁸ În special cele adoptate în 2010, 2011, 2017-2019 și 2021.

²⁹ COM(2021) 370 final.

³⁰ A se vedea, de exemplu, punctul 24 din prezentele concluzii.

2. Analiză

38. Deși organizarea justiției, inclusiv normele care reglementează procedurile disciplinare împotriva judecătorilor, ține de competența statelor membre, această competență trebuie exercitată în conformitate cu dreptul Uniunii. Cerința unui sistem judiciar independent stabilită de dreptul Uniunii înseamnă că regimul disciplinar aplicabil judecătorilor trebuie să prezinte garanțiile necesare pentru a evita orice risc de utilizare a unui astfel de regim ca sistem de control politic al activității lor. Normele care definesc atât comportamentele ce constituie abateri disciplinare, cât și sancțiunile aplicabile în mod concret, cele care prevăd intervenția unui organ independent în conformitate cu o procedură ce garantează pe deplin drepturile consacrate la articolele 47 și 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special dreptul la apărare, și cele care consacră posibilitatea de a contesta în justiție deciziile organelor disciplinare constituie un ansamblu de garanții esențiale pentru prezervarea independenței puterii judecătorești³¹.

39. Curtea a statuat de asemenea că, întrucât perspectiva inițierii unei cercetări disciplinare este în sine susceptibilă să exercite o presiune asupra celor care au sarcina de a judeca, este esențial ca organul competent să efectueze cercetările și să exercite acțiunea disciplinară să acționeze în cadrul exercitării misiunilor sale în mod obiectiv și imparțial. În acest scop, el trebuie să fie la adăpost de orice influență exterioară³². Un regim disciplinar nu trebuie să fie deturnat de la scopul său legitim³³.

40. Pentru a asigura independența sistemului judiciar, jurisprudența Curții subliniază garanțiile acordate judecătorilor supuși cercetărilor și procedurilor disciplinare. Aceleași garanții de obiectivitate și de imparțialitate se aplică indiferent dacă un judecător face obiectul unei proceduri disciplinare sau, precum în speța din fața instanței de trimitere, dacă sesizările împotriva judecătorilor sau a procurorilor sunt respinse, nefiind inițiate cercetări sau proceduri disciplinare. În această privință trebuie subliniat faptul că aceste garanții asigură menținerea de către public a percepției, vitală într-o societate democratică, că sistemul judiciar este independent și imparțial. Subminarea încrederii publice ca urmare a efectuării cercetărilor și a procedurilor disciplinare într-un mod neprofesionist sau părtinitor, astfel cum susține reclamanta, poate conduce la o negare *de facto* a protecției jurisdicționale efective în domeniile reglementate de dreptul Uniunii în temeiul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE³⁴.

41. În Hotărârea Asociația „Forumul Judecătorilor din România”, Curtea a statuat că legislația românească privind numirea interimară în funcțiile de conducere ale Inspecției Judiciare intră în domeniul de aplicare al Deciziei 2006/928 și trebuie să respecte cerințele dreptului Uniunii, în

³¹ Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 198).

³² Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctul 199).

³³ Hotărârea din 22 februarie 2022, RS (Efectul deciziilor unei instanțe constituționale) (C-430/21, EU:C:2022:99, punctul 84).

³⁴ A se vedea prin analogie Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctele 196, 197 și 216). Curtea a statuat la punctul 216 din această hotărâre că structura autonomă din cadrul Ministerului Public care are sarcina de anchetare a infracțiunilor săvârșite de judecători și de procurori, întrucât ar putea fi percepută, în funcție de normele care reglementează competențele, compunerea și funcționarea unei astfel de structuri, precum și de contextul național relevant, ca urmărind instituirea unui instrument de presiune și de intimidare a judecătorilor și întrucât ar putea conduce, așadar, la o aparență de lipsă de independență sau de imparțialitate a acestor judecători, este susceptibilă să aducă atingere încrederii pe care justiția trebuie să o inspire justițiabililor într-o societate democratică și într-un stat de drept. A se vedea de asemenea Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion și alții (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctul 226).

special statul de drept³⁵. Ținând seama de întinderea competențelor Inspecției Judiciare în materie de efectuare a cercetărilor disciplinare și de inițiere a procedurilor disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor, aceste cerințe se aplică deopotrivă numirii cu titlu interimar a inspectorului-șef al Inspecției Judiciare și organizării și funcționării acestei instituții. Mai mult, întrucât legea conferă competențe și prerogative extinse inspectorului-șef³⁶, el este de asemenea obligat să îndeplinească aceleași cerințe.

42. Din dosarul prezentat Curții reiese cu claritate că rezoluțiile Inspecției Judiciare de respingere a unei sesizări împotriva unui judecător sau a unui procuror pot fi contestate la Curtea de Apel București și ulterior în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție³⁷. Disponibilitatea unor astfel de proceduri este esențială³⁸ pentru a garanta încrederea publicului în regimul disciplinar. Procedurile judiciare inițiate de persoana care a formulat sesizarea pentru a contesta deciziile unui organism disciplinar pot fi totuși insuficiente pentru a aborda problemele sistemice invocate în legătură cu funcționarea regimului disciplinar respectiv. În fața instanței de trimitere, reclamanta a susținut că, din cauza împlinirii termenelor legale în care ar fi putut fi inițiată o acțiune disciplinară efectivă, tergiversările și deficiențele în soluționarea sesizărilor sale au împiedicat-o să beneficieze în vreun fel de regimul disciplinar și să exercite orice căi de atac existente în cadrul acestui regim. Instanța de trimitere subliniază că nu trebuie să se pronunțe la acest moment procesual asupra acestor aspecte. Aceasta se limitează la a reda legătura de cauzalitate dintre acțiunea reclamantei și interpretarea dreptului Uniunii pe care o solicită Curții³⁹.

43. Reclamanta și Comisia consideră că prelungirea, în anul 2018, de către guvernul român, cu titlu interimar, a numirii inspectorului-șef⁴⁰ fără a ține seama de procedura obișnuită de numire a dat naștere unor îngrijorări cu privire la utilizarea prerogativelor și a funcțiilor Inspecției Judiciare ca instrument de presiune asupra activității judecătorilor și a procurorilor sau de control politic al acestei activități⁴¹. Prin urmare, prezenta procedură ar trebui să ia în considerare această prelungire.

44. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii l-a numit în funcție pe inspectorul-șef al Inspecției Judiciare, N.L., începând cu 1 septembrie 2015. În pofida expirării, la 31 august 2018, a mandatului său de trei ani, guvernul român a prelungit această numire, cu titlu interimar, de la 1 septembrie 2018 până la 14 mai 2019. La data la care a fost formulată cererea de decizie preliminară, respectiv 10 decembrie 2021, inspectorul-șef se afla în continuare în funcție ca

³⁵ Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctele 182 și 184). Dispozițiile de drept național în discuție în prezenta cauză se aplică sistemului judiciar din România în ansamblul său și, prin urmare, instanțelor de drept comun chemate să se pronunțe cu privire la chestiuni legate de aplicarea sau de interpretarea dreptului Uniunii. Din moment ce acestea din urmă, în calitate de „instanțe” în sensul dreptului Uniunii, acționează în sistemul judiciar român în „domeniile reglementate de dreptul Uniunii” în sensul articolului 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE, ele trebuie să îndeplinească cerințele unei protecții jurisdicționale efective.

³⁶ Inspecția Judiciară nu neagă faptul că inspectorul-șef dispune de competențe atât de extinse. Dimpotrivă, subliniază că Legea nr. 317/2004 îi conferă în mod specific aceste competențe și că exercitarea lor este circumscrisă în mod precis. Inspecția Judiciară susține că reclamanta contestă în realitate consolidarea instituțională a Inspecției Judiciare prin Legea 317/2004 și independența sa sporită față de Consiliul Superior al Magistraturii.

³⁷ Aceste instanțe pot fie să confirme, fie să anuleze rezoluțiile Inspecției Judiciare de clasare a sesizărilor.

³⁸ Și obligatorie în temeiul dreptului Uniunii. A se vedea punctul 38 din prezentele concluzii.

³⁹ Astfel cum s-a arătat la punctul 22 din cererea de decizie preliminară.

⁴⁰ Temeiul juridic al acestei prelungiri cu titlu interimar l-a constituit Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 77/2018 din 5 septembrie 2018 (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 767 din 5 septembrie 2018, denumită în continuare „Ordonanța nr. 77/2018”).

⁴¹ În Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctele 206 și 207), Curtea a subliniat că revine în definitiv instanței de trimitere sarcina de a verifica acest aspect.

urmare a reînnoirii mandatului său de către Consiliul Superior al Magistraturii⁴². Mai important, la 7 decembrie 2021, printr-o decizie definitivă, Curtea de Apel Craiova (România)⁴³ a statuat că prelungirea, cu titlu interimar, a numirii inspectorului-șef nu a putut genera îndoieli cu privire la exercitarea unei presiuni politice asupra judecătorilor și a procurorilor⁴⁴. Nu reiese, așadar, cu o claritate imediată care este relevanța pentru prezenta procedură a modului în care numirea inspectorului-șef a fost prelungită cu titlu interimar de la 1 septembrie 2018 până la 14 mai 2019.

45. Reclamanta susține că regulamentele din 2018 sunt lipsite de validitate din perspectiva dreptului Uniunii întrucât inspectorul-șef, N.L., le-a adoptat într-un moment în care numirea sa fusese prelungită, cu titlu interimar, în mod nelegal. Inspecția Judiciară susține că, în Hotărârea Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții⁴⁵, Curtea nu s-a pronunțat cu privire la validitatea acestor regulamente. Mai mult, ea susține că, pentru a asigura securitatea juridică, regulamentele din 2018 trebuie considerate valide.

46. Având în vedere conținutul deciziei nr. 3014/2021 pronunțate de Curtea de Apel Craiova, menționată la punctul 44 din prezentele concluzii, nu poate fi admisă susținerea întemeiată pe nevaliditatea regulamentelor din 2018 pentru motivul că inspectorul-șef, N.L., le-a adoptat în perioada interimatului său.

47. În plus, trebuie subliniat că articolul 66 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004 prevede în mod clar că inspectorul-șef al Inspecției Judiciare trebuie să adopte regulamente privind organizarea și funcționarea acestui organism. Articolul 45 și articolul 45¹ alineatul (1) litera a) din Legea nr. 317/2004 conferă de asemenea inspectorului-șef al Inspecției Judiciare competențe extinse de confirmare și infirmare a rezoluțiilor individuale adoptate de acest organism cu privire la cercetările și procedurile disciplinare⁴⁶.

48. Faptul că inspectorul-șef joacă un rol decisiv în conducerea și organizarea Inspecției Judiciare, poate adopta regulamente de ordine interioară și poate confirma și infirma toate rezoluțiile individuale ale Inspecției Judiciare nu dă naștere în mod necesar, în absența altor elemente, unor îndoieli rezonabile cu privire la faptul că atribuțiile și funcțiile Inspecției Judiciare sunt utilizate efectiv ca instrument de presiune sau de control politic asupra activității judiciare sau de subminare, fie și indirect, a încrederii publice în sistemul judiciar⁴⁷.

⁴² Se pare, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, că inspectorul-șef, N.L., s-a pensionat și că el și inspectorul-șef adjunct, P.M., au fost înlocuiți ulterior depunerii prezentei cereri de decizie preliminară la grefa Curții.

⁴³ Această instanță are competența să se pronunțe în litigiul principal în cadrul căruia a fost formulată cererea de decizie preliminară în cauza C-83/19. A se vedea decizia nr. 3014/2021 (disponibilă la adresa <http://rolii.ro/hotarari/61d2683fe4900928170001a5>).

⁴⁴ Conținutul precis al acestei decizii, pronunțată ulterior adresării prezentei cereri de decizie preliminară, nu a fost prezentat Curții și este, așadar, un aspect pe care instanța de trimitere are competența să îl verifice.

⁴⁵ Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393).

⁴⁶ A se vedea articolul 69 din Legea nr. 317/2004.

⁴⁷ Inspecția Judiciară susține că regulamentele din 2018 sunt necesare pentru a asigura independența și funcționarea sa în mod coerent. Aceasta observă de asemenea că în capitolul VII din Legea nr. 317/2004 sunt prevăzute norme detaliate privind funcționarea Inspecției Judiciare, numirea inspectorului-șef și mandatul acestuia, precum și numirea personalului care ocupă funcții de conducere în cadrul Inspecției Judiciare.

49. Având în vedere competențele extinse ale inspectorului-șef, rolul său decisiv în cadrul Inspecției Judiciare și absența oricărui mecanism intern⁴⁸ care să limiteze o utilizare necorespunzătoare a acestor competențe, Inspecția Judiciară⁴⁹ trebuie să examineze sesizările disciplinare formulate împotriva inspectorului-șef cu cel mai mare grad de profesionalism și imparțialitate pentru a asigura încrederea publicului în acest organism și în întregul sistem judiciar.

50. Astfel cum susține Inspecția Judiciară, poate fi inutilă înființarea unui organ separat care să soluționeze sesizările disciplinare formulate împotriva inspectorului-șef al Inspecției Judiciare⁵⁰. Această observație este condiționată de existența unor proceduri eficiente și transparente pentru soluționarea tuturor acestor sesizări în mod imparțial⁵¹. În acest context, faptul că inspectorul-șef al Inspecției Judiciare desemnează inspectorul-șef adjunct al Inspecției Judiciare la latitudinea sa exclusivă⁵² poate constitui un motiv de îngrijorare, întrucât inspectorul-șef adjunct este însărcinat să decidă dacă examinează sesizările formulate împotriva inspectorului-șef și dacă inițiază o procedură disciplinară împotriva acestuia.

51. Înainte de adoptarea Legii nr. 234 din 4 octombrie 2018⁵³ (denumită în continuare „Legea nr. 234/2018”), Consiliul Superior al Magistraturii numea atât inspectorul-șef, cât și inspectorul-șef adjunct în urma unei proceduri similare, iar mandatul inspectorului-șef adjunct era independent de cel al inspectorului-șef. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, se pare că, în urma adoptării Legii nr. 234/2018, inspectorul-șef adjunct al Inspecției Judiciare este desemnat la latitudinea exclusivă a inspectorului-șef și că mandatul său depinde de cel al inspectorului-șef și coincide cu acesta⁵⁴. Legile și regulamentele care reglementează Inspecția Judiciară nu prevăd niciun mecanism intern de examinare a acuzațiilor de utilizare necorespunzătoare a competențelor extinse ale inspectorului-șef, altul decât procedurile disciplinare. Ținând seama de ansamblul acestor împrejurări, considerăm că Legea nr. 234/2018 poate afecta considerabil percepția publică potrivit căreia inspectorul-șef adjunct poate supraveghea într-un mod obiectiv și imparțial cercetările și procedurile disciplinare privind sesizările formulate împotriva inspectorului-șef. Prin urmare, adoptarea Legii nr. 234/2018 reprezintă un regres în ceea ce privește protecția statului de drept în România.

52. În temeiul nr. Legii 234/2018, cariera inspectorului-șef și cea a inspectorului-șef adjunct al Inspecției Judiciare sunt strâns legate. În pofida obligației inspectorului-șef adjunct de a-și desfășura activitatea în mod independent și imparțial, el poate fi perceput ca având un interes personal în rezultatul oricăror cercetări și/sau proceduri disciplinare împotriva inspectorului-șef. Mai mult, este evident că toți inspectorii judiciari din cadrul Inspecției Judiciare se află în subordinea inspectorului-șef și că evoluția carierei lor depinde de persoana care deține această

⁴⁸ Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, se pare că, în temeiul articolului 67 alineatul (5) din Legea nr. 317/2004, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii îl poate revoca din funcție pe inspectorul-șef în cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale.

⁴⁹ Ministrul Justiției pare să considere că Inspecția Judiciară este competentă să soluționeze sesizările disciplinare formulate împotriva inspectorului-șef: a se vedea punctul 25 din prezentele concluzii.

⁵⁰ Lipsa unui astfel de organism distinct poate consolida independența inspectorului-șef al Inspecției Judiciare.

⁵¹ Instanța de trimitere consideră că ar trebui adoptat un cadru legislativ „la nivelul legii organice”, „care să asigure garanții obiective cu privire la independența și imparțialitatea inspectorilor judiciari în raport cu inspectorul-șef în cazul în care acesta este persoana vizată de sesizarea disciplinară”. Având în vedere principiul subsidiarității prevăzut la articolul 5 TUE, apreciem că un stat membru poate stabili natura măsurilor care trebuie adoptate în ceea ce privește cercetările și procedurile disciplinare împotriva judecătorilor și a procurorilor, inclusiv a inspectorilor judiciari, astfel încât să fie conforme cu cerințele prevăzute de articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și de Decizia 2006/928, cu condiția ca asemenea măsuri să respecte principiile echivalenței și efectivității.

⁵² A se vedea Ordinul nr. 134/2018.

⁵³ *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 850 din 8 octombrie 2018.

⁵⁴ A se vedea articolul 69 alineatul (1) litera a) din Legea nr. 317/2004. Conform acestei dispoziții, inspectorul-șef desemnează și directorii din cadrul Inspecției Judiciare pentru mandate care depind de cel al inspectorului-șef.

funcție⁵⁵. Și acest lucru poate afecta percepția publică potrivit căreia inspectorii judiciari soluționează într-un mod profesionist și imparțial sesizările formulate împotriva inspectorului-șef.

V. Concluzie

53. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Curtea de Apel București după cum urmează:

Articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din TUE, precum și Decizia 2006/928 din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției

trebuie interpretate în sensul că

se opun unei legislații și unor reglementări naționale care prevăd supravegherea cercetărilor și a procedurilor disciplinare împotriva inspectorului-șef al Inspecției Judiciare (România) de către inspectorul-șef adjunct al acestei instituții și examinarea unor astfel de sesizări de către inspectorii judiciari ai acestui organ în condițiile în care inspectorul-șef adjunct este desemnat la latitudinea exclusivă a inspectorului-șef, mandatul inspectorului-șef adjunct depinde de cel al inspectorului-șef și coincide cu acesta, iar inspectorii judiciari se află toți în subordinea inspectorului-șef și de acesta din urmă depinde evoluția carierei lor.

⁵⁵ Inspectorul-șef este implicat în numirea, evaluarea și destituirea din funcție a inspectorilor judiciari. A se vedea printre altele Ordinul nr. 131/2018. Se pare că nu există niciun mecanism care să îl împiedice pe inspectorul-șef să efectueze o cercetare disciplinară și să inițieze o procedură disciplinară împotriva inspectorilor judiciari care soluționează sau au soluționat o sesizare disciplinară formulată împotriva sa.